

๕๗. มนุษย์มีความคิดเห็นต่างกันในเรื่องเดียวกัน

Different Views of Human Beings in the Same Matters

ขอน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น

In Honor of the Blessed One of the Fully Enlightened One

By Nithee Siripat – Siripat.com and Academiae Network. 2016

ความสำคัญของบทความ

เมื่อพิจารณาถึงวัฒนธรรมสังคมอุดมปัญญาคุณธรรมแห่งยุคสมัยใหม่ศตวรรษที่ ๒๑ นี้ เป็นกาลสมัยแห่งความแตกต่างทางปัญญากับพฤติกรรมต่างๆ ที่บ่งบอกคุณภาพของความเป็นมนุษย์อย่างแท้จริง อันเป็นเหตุทำให้เห็นองค์ประกอบในมิติความสัมพันธ์หลายๆ ด้านมารวมกัน กลายเป็นเหตุการณ์หรือสภาวะธรรมปรากฏขึ้นแล้วดับไปในเวลาเดียวกัน และมีสภาวะธรรมใหม่ปรากฏขึ้นแทนและหมุนเวียนเปลี่ยนแปลงไปเรื่อยๆ ไม่สิ้นสุดในสังสารวัฏฏ์ ความคิดเห็นจะมีความหลากหลายมากขึ้นเรื่อยๆ ใดก็ตาม ทั้งในระดับบุคคลหรือสังคมจากท้องถิ่น จนถึง ประเทศ ภูมิภาค หรือ โลก ก็ตาม ผู้ปฏิบัติธรรมจะต้องมีกระบวนการคิดและความเข้าใจที่ถูกต้องตามเป็นจริง ไม่วิปลาสเกิดอคติลำเอียง ที่เกี่ยวเนื่องกับปรากฏการณ์หรือสภาวะธรรมนั้นๆ แล้วเข้าไปปรุงแต่งให้ได้ตามความใคร่ปรารถนาไม่ตรงกันข้ามกัน จนเกิด “อุปาทานทุกข์” ไปกับอาการแห่งอายตนะทั้ง ๑๒ ประการ เพราะความไม่รู้เท่าทันกับเหตุปัจจัยที่มีกิเลสปรุงแต่งขึ้นกับสัญเจตนาและความจริงแห่งอริยสังขารธรรม [อริยปัญญาธรรมวิปัสสนา-ยถาภูตญาณทัสสนะ] ได้แก่ (๑) อริยสังข์ ๔-กิจในอริยสังข์ ๔ กับ (๒) ปฏิกิจสมุปปาท ๑๒-ปฏิกิจสมุปปันนธรรม ๖ เพราะฉะนั้น ความแตกต่างทางความคิดเห็นหรือทัศนคตินั้น คือ **ความคิดวิริมี-ความคิดสร้างสรรค์-ความคิดประยุกต์ดัดแปลง** ในต่อยอดองค์ความรู้ใหม่ๆ หรือนวัตกรรมทางความคิด ที่เรียกว่า “**ปฏิภาณไหวพริบ-ความเป็นอัจฉริยะ**” อันบ่งบอกถึง “**ความเป็นพุทธะ**” ของพุทธบริษัททั้งหลาย หรือสาธุชนผู้ถือตนเป็นชาวพุทธ ที่ต้องเข้าใจอย่างถูกต้องในความต่างแห่งความคิด แต่ต้องมีเกณฑ์มาตรฐานแห่งพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าเป็นหลักยึดมั่นในการเจริญภาวนาธรรมทั้งหลายด้วยตนเอง.

บทความที่ ๕๗ ประจำปี ๒๕๕๕ – มนุษย์มีความคิดเห็นต่างกันในเรื่องเดียวกัน

โดยธรรมชาติของมนุษย์นั้น ต่างคนก็ต่างมีความความคิดเห็นในเรื่องเดียวกัน ยิ่งต่างสังคมก็ยิ่งต่างความคิดเห็น ความคิดเห็นเป็นมุมมองที่แสดงทัศนคติต่อโลก ซึ่งอาจตั้งข้อกำหนดบรรทัดฐานขึ้นตามข้อตกลงระหว่างกันและกัน แต่โดยส่วนใหญ่จะแตกต่างจากกลุ่มอื่นเสมอ เพราะขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ ยิ่งเป็นองค์ประกอบทางศาสนา ก็ยิ่งมีความเห็นที่ขัดแย้งกันมากเป็นหลายเท่าตัว เพราะต่างมีความยึดมั่นตามแนวทางปฏิบัติของตนเฉพาะกลุ่ม ไม่ได้ยึดเอาเกณฑ์มาตรฐานที่เป็นสากลเป็นเกณฑ์ในการตัดสิน แต่หลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า นั้น เป็นหลักการหรือทฤษฎีที่มีลักษณะเป็นสากล เป็นกฎธรรมชาติโดยปรมาตม์ ปราศจากความวิปลาคเลเคลื่อน และความลำเอียงอคติใดๆ เพราะประพจน์ปฏิบัติด้วยหลักไตรสิกขา ได้แก่ **ศีล-สมาธิ-ปัญญา** [แห่งปฏิปทาในอริยมรรคมีองค์ ๘] โดยมีจุดมุ่งหมายในการกำจัดกิเลสชั้นต่างๆ กัน ออกจากจิตใจ เพื่อไม่ให้เกิด “กรรม” และ “วิบาก” ใดๆ ตามมา แต่อย่างไรก็ตาม พระพุทธศาสนามีอายุสี่พันปีมาแล้ว ๒,๖๐๐ ปี ก็ยังมีความคิดเห็นแตกต่างแยกเป็นนิกายต่างๆ ในพระศาสนาเดียวกัน ความหลากหลายในความคิดเห็นเป็นเรื่องที่ห้ามไม่ได้ ก็เข้าทำนองลักษณะที่ว่า หลักการหรือทฤษฎีหนึ่งๆ นั้น อาจมีแนวทางปฏิบัติ [ปฏิปทา-ศีลวัตร] ต่างกันไปหรือเบี่ยงเบนจากพระธรรมวินัยหลัก เพื่อให้บรรลุผลตามแนวคิดนั้นๆ ดังเช่น การเข้าถึง “สัจภาวะแห่งนิพพาน” นั้น ก็มีแนวทางปฏิบัติแตกต่างกัน อาจขึ้นอยู่กับจริตนิสัยของแต่ละบุคคลอันเฉพาะบุคคล ความแตกต่างที่เบี่ยงเบนออกไปจากเกณฑ์มาตรฐานนั้น ก็ขึ้นอยู่กับความถนัดชำนาญการหรือปฏิภาณไหวพริบของบุคคลเช่นกัน แต่ไม่ควรเกินเลยจากความเป็นจริงตาม “กฎธรรมชาติ” [Natural Law] หรือ “ปรมาตตสัจจะ-ปรมาตธรรม” [Absolute Truths] อันเป็นหัวใจของพระศาสนา นั่นคือ แนวทางปฏิบัติอันประเสริฐ ซึ่งปฏิเสธความวิปลาสและความลำเอียงด้วย “อคติ” หรือด้วย “มิจฉาทิฐิ-มิจฉาสังกัปปะ” [ทำ-พูด-คิด] แต่บางบุคคลปฏิเสธ “กฎธรรมชาติแห่งปรมาตตสัจจะ” [ปรมาตต] ด้วยการยึดมั่นในหลักการหรือวาทกรรมของตนเป็นใหญ่ [ทิฎฐุปาทาน-อัตตวาทุปาทาน] กลายเป็นบุคคลมีจิตใจคับแคบ มีกิเลสปิดกั้นโอกาสของตนเอง [บัญญัติธรรม ๓: ตัณหา-ทิฎฐิ-มานะ] ในการจะได้รับความที่เป็นประโยชน์ยิ่งจากผู้สัพบุรุษผู้ทรงศีลทรงธรรม คือ หหมดโอกาสปรับปรุงตนเองในทางที่ถูกต้อง นั่นเอง ตามแง่คิดทางพระพุทธศาสนานั้น ให้ถือปฏิบัติตามความเห็นที่ถูกต้อง ได้แก่ (๑) **โลกียสัมมาทิฎฐิ** กับ (๒) **โลกุตตรสัมมาทิฎฐิ** อันเป็นแนวทางดำเนินตามกระแสแห่งอริยมรรค เพราะเป็นความคิดเห็นอันเป็นทางดำเนินในการขจัดเกลาคความไม่ถูกต้องถือผิดที่ปราศจากกิเลสทั้งหลายแล้ว [วิติกมกิเลส-ปริยภูฐานกิเลส-อนุสยกิเลส] ฉะนั้น การทำให้ความคิดเห็นถูกต้องโดยชอบนั้น ผู้ปฏิบัติธรรมจำเป็นต้องหมั่นประกอบความเพียรในการเจริญภาวนากรรมฐานอย่างสืบเนื่องเป็นนิตย์ [สมณะ-ฌาน กับ วิปัสสนา-ญาณ] นั่นคือ “วิชา” ความรู้แจ้ง กับ “ญาณ” ปัญญาหยั่งรู้ ทำให้เกิด “ญาณทัสสนะ” คือ ปัญญาหยั่งเห็นแจ้งในการกำหนดรู้และพิจารณา [สัมมาสนะ-มนสิการ] สภาวะธรรมตามเป็นจริง [ยถาภูตญาณ] หรือ “ญาณในวิปัสสนา” ทั้งหลาย อันสัมปยุตต์ด้วย (๑) **ปัญญาในสมาธิ** กับ (๒) **ปัญญาใน**

วิปัสสนา เพื่อให้เกิด (๑) ปัญญาเห็นธรรม และ (๒) ปัญญาตรัสรู้ธรรม หรือ (๑) ปุพเพนิวาสานุสสติญาณ-นามรูปปริจเฉทญาณ กับ ทิพพจักขุญาณ-ปัจฉยปริคคหญาณ และ (๒) อาสวักขยญาณ-สัมมสนญาณ กล่าวโดยสรุป หมายถึง “วิชา ๓” กับ “ญาณในวิปัสสนา” (ข้อ ๑-๓ ในญาณ ๑๖) ซึ่งทำให้เกิดความคิดเห็นที่ถูกต้อง “สัมมาทิฐิ-ทิฐิวิสุทธิ” อันเป็นความรู้เข้าใจและมองเห็น “นามรูป” ตามสภาวะที่เป็นจริง เป็นเหตุให้ข่มความเข้าใจผิดว่าเป็นสัตว์บุคคลเสียได้ เริ่มดำรงในภูมิแห่งความไม่หลงผิด หรือ สามารถกำหนดทุกขสังข และเป็นเหตุให้ข้ามพ้นความสงสัย [กังขาวิตรณวิสุทธิ ข้อ ๔ ในวิสุทธิ ๗] ด้วย “ธรรมฉุติญาณ-ยถาภูตญาณ-สัมมาทัสสนะ” คือ สามารถกำหนดสมุทัยสังข เมื่อมีความเห็นของ [สัมมาทิฐิ] แล้ว การพิจารณาสภาวะธรรมด้วย “ญาณทัสสนะ” นั้น ย่อมดำเนินไปตามแนวทางแห่งอริยมรรค เกิดเป็น “วิปัสสนาภูมิ-ปัญญาภูมิ” ได้ด้วยดี ไม่วิปลาสผิดเพี้ยนจากความเป็นจริง ได้แก่ **ขันธ ๕-อายตนะ ๑๒-ธาตุ ๑๘-อินทรี ๒๒-อริยสังข ๔-ปฏิจสมุปบาท ๑๒-ปฏิจสมุปป็นนธรรม ๖** เพราะฉะนั้น ความรู้ทั้งหมดที่จะเป็นประโยชน์ในการวิปัสสนากรรมฐานนั้น คือ **อุปาทานขันธ ๕ เป็นทุกข-อุปาทานทุกข** ได้แก่ (๑) อุปาทาน (๒) ขันธ ๕ และ (๓) ทุกขตา ถ้าสามารถดับธรรมทั้ง ๓ อย่าง นี้ได้ ก็เท่ากับว่าบุคคลนั้นสามารถหลุดพ้นจากภพภูมิใน “วิภว ๓-ไตรวิภว” ไปสู่สภาวะที่ปราศจากขันธ นั่นคือ “วิวิภว” [นิพพาน-อมตธาตุ] อันเป็นธรรมสูงสุด ที่เรียกว่า **“บรมธรรม”** ข้อพึงพิจารณาประกอบด้วย คือ ปัจจัยที่ทำให้เกิด **“สัมมาทิฐิ”** ได้แก่ (๑) **ปรโตโมสะ-ศึกษาคั่นควาจากผู้รู้** กับ (๒) **โยนิโสมนสิการ-คิดให้ถูกวิธีด้วยการใช้ปัญญาและเหตุผลในปัจจัยธรรมทั้งหลาย** นั่นคือ การศึกษาคั่นควากับการคิดอย่างถูกวิธี [ปัจฉยการ] ซึ่งเป็นเหตุให้เกิด **“ปัญญาญาณ”** ต่างๆ ในการเจริญภาวนากรรมฐาน ซึ่งเป็นการพิจารณาสภาวะธรรมอยู่เนื่องๆ เป็นนิตย ด้วยมณสิการกรรมฐานใน **“อนุปัสสนา ๗”** ทำให้เกิดปัญญาหลากหลายไม่สิ้นสุด จนสามารถตรัสรู้ด้วย **“สัมโพธิญาณ”** ได้ด้วย **“มหาวิปัสสนา ๑๘”** ทั้งหลายทั้งปวงนั้น เป็นเรื่องเกี่ยวกับ **“ปัญญาญาณ”** ที่ดำเนินตาม **“สัมมาทิฐิ”** อันเป็นปรีชาญาณเฉพาะบุคคล เป็นจุดเริ่มต้นในการปฏิบัติธรรมตามคำสอนของพระพุทธเจ้า ผู้ปฏิบัติธรรมจะเข้าใจขั้นตอนไหนอย่างชัดเจนและลึกซึ้งนั้น ก็ขึ้นอยู่กับประกอบความเพียรหรือมีปรารถนาความเพียร ไม่หยุดหย่อน ไม่สั่น โดย ต่อการสร้างบุญกุศลบารมี อันประกอบด้วยปัญญาและเหตุผลเสมอ [ปฏิจสมุปบาท ๑๒-ปฏิจสมุปป็นนธรรม ๖] ทุกคนมีทักษะการคิดเป็นลักษณะเฉพาะตน ไม่เหมือนกันเสียหมดทีเดียว แต่ต้องสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานสากลอันเป็นหลักองศ์รวมของพระธรรมทั้งหลายที่ต้องมาประหลุมรวมกันเป็นหนึ่งเดียว [ญาณสัมปยุตต์-ธรรมสามัคคี] โดยธรรมเอกแห่งความไม่ประมาท [อัปมาทะ] อันยังประโยชน์แก่ตนและผู้อื่น.

